

[Ellefsen]

til vores holdning i dette spørgsmål, hvoraf jeg skal nævne et par stykker.

Allerførst vil jeg dog gerne understrege, at det i første omgang ikke er spørgsmålet om størrelsen og udviklingen i størrelsen af statens andel i udgifterne på Færøerne. Disse størrelser kan reguleres uden et bloktilskuds-system. Det er ikke et spørgsmål om kroner og øre, men udelukkende et spørgsmål om principper. For det første var selve grundideen med hjemmestyreordningen fra 1948 den, at Færøerne ikke længere skulle opfattes som en dansk amtskommune. Efter 1948 skulle Færøerne være den ene samarbejdspartner i et rigsfællesskab, hvor samtlige danske kommuner i form af den danske stat skulle være den anden samarbejdspartner.

I grunden er der meget større lighed imellem Danmarks forhold til EF på den ene side og Grønlands og Færøernes rigsfællesskab med Danmark på den anden side, end der er mellem forholdet mellem de danske kommuner og staten og så rigsfællesskabet.

En bloktilskudsordning er en meget velegnet ordning for staten til udbetaling af acontobeløb til de danske kommuner, hvis beboere til syvende og sidst ejer statskassen, og hvad der måtte være eller mangle i den. Hvis udbetalingskriterierne til kommunerne er blot nogenlunde objektive, kan den danske borger være temmelig kold over for, om der bliver overført lidt mere eller lidt mindre fra den danske borgers statskasse til den danske borgers forskellige kommunekasser. Men en bloktilskudsordning er efter min opfattelse fuldstændig uegnet, når der er tale om et virkeligt samarbejde mellem to forskellige samarbejdspartnere – i vores tilfælde mellem to rigsdele.

Efter 1948 skulle Færøerne som sagt ikke længere behandles som dansk kommune, men tværtimod være et selvstændigt samfund, som dog inden for samme kongerige fortsat skulle samarbejde meget snævert med det danske samfund, og disse intentioner er i meget høj grad blevet opfyldt i tiden siden 1948. Der har efter min mening været tale om et godt og positivt samarbejde, et virkeligt samarbejde, hvor færinger og danskere utallige gange har mødtes i Danmark og på Færøerne og lige så ofte har forhandlet om og altid fundet løsninger på de spørgsmål og en gang imellem store problemer, som Færøerne har været ude for.

Selvfølgelig er det nu og da sket, at regeringen og landsstyret ikke umiddelbart var enige, f.eks. at København ikke ville gå med til det, der blev foreslået fra færøsk side, men hvad er mere naturligt? Selvfølgelig har den ene part i samarbejdet ret til at sige nej; kendetegnet for et godt samarbejde er jo først og fremmest, at de samarbejdende parter har ret til og kan forhandle sig til løsninger, som begge parter kan leve med, og det har man efter min mening altid været i stand til.

Efter gennemførelsen af en bloktilskudsordning vil der sandsynligvis blive tale om meget få og små direkte forhandlinger mellem danske og færøske myndigheder. Samarbejdet mellem færøske og danske myndigheder, først og fremmest de enkelte ministerier, kommer stort set til at falde væk, og det er efter min mening en skam.

Efter min vurdering var gennemførelsen af en bloktilskudsordning over for Grønland en stor fejltagelse. Det, der er sket, siden den er gennemført, har bestyrket mig i denne vurdering. Gennemførelsen af en bloktilskudsordning vedrørende Færøerne vil også være en fejltagelse. Bloktilskudsordningerne vil på det nærmeste medføre bortfald af den direkte forbindelse mellem danske ministre og embedsmænd på den ene side og færøske og grønlandske politikere og embedsmænd på den anden side, og det er jo den direkte kontakt, de direkte forhandlinger og behandlingen af fællesanliggenderne, der har knyttet de stærke bånd mellem Danmark og Færøerne, og i langt mindre grad den kontante betaling af statens andel i udgifterne.

Et elektronisk overført bloktilskud, reguleret efter reglerne for danske kommuner, vil næppe knytte eller opretholde stærke bånd mellem Danmark og Færøerne. Under alle omstændigheder vil de af kontante overførsler knyttede og opretholdte bånd forholdsvis nemt kunne erstattes af tilsvarende bånd til anden side og i andre valutaer.

Rigsfællesskabet vil således uden direkte og personligt samarbejde blive mere sårbart over for de spændinger, som helt naturligt vil opstå imellem rigsdelenene. Der er f.eks. ingen tvivl om, at spørgsmålet om undergrunden vil blive strammet op. I det hele taget vil bloktilskudsordningerne bevirke, at de bånd, der knytter rigsdelenene sammen, bliver svagere, som tiden går, og at risikoen for en egent-